

INSIDAN

Under sommaren kan du läsa Insidan på tisdagar, onsdagar och torsdagar, samt på dn.se/insidan.

Chef: Ingrid Borggren, 08-738 17 23. E-post: insidan@dn.se

Sofi Kjellström och Sandro Grip har varit med och startat modellagenturen Funkisbyrå.

FOTO: WALTER HIRSCH

Eldsjälar för assistans

Föreningen Jag (Jämlikhet, assistans, gemenskap) bildades 1992 av eldsjälar som kämpade mot att somliga medborgare diskriminerades och gömdes undan därför att de saknade vissa förmågor.

Många hade bott på institutioner och varit beroende av andra människors välvilja – men 1994 fick de laglig rätt till personlig assistans och därmed möjlighet att leva ett fritt och självständigt liv i gemenskap med släktingar och vänner.

Jag har drygt tusen medlemmar i hela landet. Inom föreningen finns ett brukarkooperativ som på medlemmarnas uppdrag anställer personliga assistenter och kontrollerar kvaliteten i deras arbete.

Mer information: www.jag.se

Nu drar Funkisbyrå i gång, en agentur där fotomodellerna har olika slags funktionshinder. "Vi funkisar vill synas och höras i samhället. Vi är lika mycket värda som andra – fast vi sitter i rullstol", säger Sandro Grip.

"Vi sitter i rullstol, men vi finns"

VARKEN SOFI KJELLSTRÖM, Sandro Grip eller Stefan Nilsson känner igen sig i massmediernas bild. Personer som i likhet med dem lever med stora funktionshinder blir ytterst sällan intervjuade, och de förekommer aldrig i annonser för kläder, bilar eller skönhetsprodukter.

Den förföriska repliken "Because you're worth it!" har aldrig uttalats offentligt av någon i rullstol.

– Man kan nästan tro att vi inte finns, säger Stefan Nilsson. Men vi finns.

– Och nu har vi startat Funkisbyrå för att alla ska begripa det, säger Sandro Grip.

Vi sitter i föreningen Jag:s lokaler i centrala Stockholm. Funkisbyrå drivs nämligen inom ramen för Jag (Jämlikhet, assistans, gemenskap), en ideell sammanlutning för "personer med stora funktionshinder och nedsatt intellektuell förmåga", som det står på hemsidan.

När Stefan Nilsson, Sofi Kjellström eller Sandro Grip ska uttrycka sig behöver de mer tid på sig än andra. Ibland är det svårt att höra vad de säger, och det är lätt att stirra sig blind på deras svårigheter.

– Men vi är inte bara funkisar – vi är vanliga människor också, påminner Stefan Nilsson.

– Nu vill vi bli accepterade, säger Sofi Kjellström.

– Och om vi finns med i reklamen och i tidningarna lite oftare kanske folk slutar tycka att vi är konstiga.

Därför ställer vi upp som modeller, säger Sandro Grip.

Han och de andra modellerna som hör till Funkisbyrån presenterar sig på hemsidan www.funkisbyran.se. Bilderna är tagna av fotografen Walter Hirsch som själv använder rullstol.

JOURNALISTER OCH reklamkamare måste tänka om, anser Lou Rehnlund, projektledare för Funkisbyrå.

– Förr fick till exempel människor med mörk hudfärg aldrig vara med i reklamen, och personer med utomordiskt utseende intervjuades bara i egenskap av invandrare. Men numera är ju den etniska mångfalden ganska självklar i de flesta massmedier – och lika självklart borde det vara att personer med funktionsnedsättningar får vara med och representera allmänheten i medierna och göra reklam för kläder, bilar eller hudvårdsprodukter.

– Man märker att vi funkisar inte är så viktiga, säger Sandro Grip.

– Folk lyssnar inte på oss. Vi känner oss utanför, säger Stefan Nilsson.

– Vi blir ignorerade, säger Sofi Kjellström. Men nu vill vi komma in i samhället.

NÄR PERSONER MED funktionshinder någon gång ibland faktiskt framträder i tidningar eller teve beskrivs de oftast som offer i något avseende; om inte färdtjänsten har glömt bort dem har de drabbats av

ett orättvist myndighetsbeslut eller farit illa på annat sätt.

Sofi Kjellström var till exempel med i tidningen när en tjänsteman trots hennes och föräldrarnas protester hade bestämt att de inte skulle få så kallad korttidsavlastning. När artikeln hade publicerats ändrades plötsligt beslutet så att hon en gång i månaden fick möjlighet att åka i väg och träffa vänner samtidigt som hennes föräldrar fick chansen att vila.

Hon tycker förstås att det är bra att reportrar berättar om sådant som inte fungerar. Men hon är trött på att alltid framställas som en tjej som har det svårt.

– Jag är ju en vanlig människa, säger hon. Jag vill visa att jag har ett bra liv och kan fungera som alla andra om jag bara får lite hjälp. Det är därför jag ställer upp som modell.

OCH NÄR METRO, Dagens Nyheter eller någon av tevekanalerna gör enkäter på stan om EU eller om någon aktuell politisk stridsfråga – då får sällan medborgare med funktionshinder uttala sig.

– Aldrig får någon i rullstol vara med. Vad fan, jag blir galen! utbrister Stefan Nilsson.

Ibland rullar han fram till reportrarna som står där med sina mikrofoner för att fråga om han får vara med. Men då vänder de sig om och låtsas att de inte ser honom.

– Det är likadant varje gång, säger han.

"Vi är vanliga människor också, inte bara funkisar", säger Stefan Nilsson.

– De borde inte titta bort när du kommer, säger Sandro Grip.

– Nej... De är väl rädda. Men om vi funkisar syns lite mer i samhället kanske de slipper känna sig så osäkra.

JO, DET FINNS ETT STÄLLE där Stefan Nilsson och Sandro Grip känner sig fullt accepterade: uppe på läktaren på Råsunda fotbollsstadion. De ser alla AIK:s hemmamatcher; avslutna i den kollektiva kärleken till de gulsvarta hjältarna känner de att

det inte spelar någon roll att de sitter i rullstol och ser annorlunda ut.

– Vi blir alltid bra behandlade av de andra fansen, säger Sandro Grip. De känner oss och tycker att det är viktigare att vi älskar AIK än att vi är funkisar.

– Där på läktaren hör jag hemma, säger Stefan Nilsson med drömande blick. Där känner jag mig inte utanför. Och så borde det ju vara i resten av samhället också.

GERT SVENSSON
gert.svensson@dn.se 08-738 21 63